

Tomas Taškauskas

ILGESIO TOMOGRAFIJA

Tomas Taškauskas

ILGESIO TOMOGRAFIJA

2019

ISBN 978-609-475-435-7

© Tomas Taškauskas, 2019

© Juliana Mur Photography, 2019

t o m o g r a f i j a

kad dailininkai turi nužudyti gamtą
sužinojau dar mokykloje,
kai mano liūdesio valstybė
paskelbė priklausomybę, o žmonių,
žmonių išmokusių ne mano kalbą
vis daugėjo, įtampos nebuvo

nėra ir laiko viską prisiminti, apmąstyti,
kad linija siužetinė – tai kreivė

1

nesakyt i

pro čia, vandens vitražai
rudeniui palietus, žiemai panorėjus
sulaužytom lyg ostija spalvom
prie gomurio prilimpa
saulei grįžtant niekur
saulėgražų nėra

„tamsoj nebus van Gogo“

a r i t m i j a

ėjimas nemokamas
(tai vidurnaktis eina ratu)
į žodžius, laikrodžiai trakšteli
kas užmynė, kas užminė mįslę:

*kaip jie ilgisi to, kas pamiršta
kaip jie priima tai, kas yra
tamsoje*

taksas sėdi taksi
ar gali patikėti
tapsi nematomas, tapsi
žmogus, besikeičiantis nuolat,
todėl nepakeičiamas
mano žmogus, nepriklausantis man

o naktis
sukirčiuos tavo pojūčius,
miegantį apsikabins, kad
neskaudėtų pamiršti –
išėjimas nemokamas
(ne)

- - -

kad ateis manęs
vieną dieną prisiminiau
ir kad pareikalaus
manęs vieną dieną

žinoma laikas
tèra „čia“ metafora
„gyvenimas“ čia tèra
metafora, žinoma

tik kad ateis manęs

- - -

saldi esi, mirtie,
nors nepažįstu tavo skonio

arti esi, mirtie,
nors prasilenkiam nuolat

graži esi, mirtie,
nors šaltas tavo pirmutinis žodis

žiema esi, mirtie,
ruduo, pavasaris, saulėlydžio raudonis

žemai tau lenkiamės, mirtie,
esi mums motina

viena esi, mirtie,
vienintelė nepakartojama

- - -

viduramžiais ligas gydydavo dėlėmis
(nors buvo žinoma, kad baisiausiai
serga sielos, ne kūnai)
ir šiandien taip gydausi

o kas galėtų
išsiurbti mano nuodingas mintis
tą pulsuojantį
užnuodytą
pajuodusių žodžių kraują

jei net mirtis
net mirtis
jam galios neturi

e c h o

baisūs visi sakiniai; ir vis viena, o varge,
aš jus užrašysiu, mirties ar gyvenimo formą
saugantys ginklanešiai, susipažinkime
kurgi Žodis, ką veikia Žodis, per kurį
atsiradome,
kuriame išlikus gyvybė, ta gyvybė būva
kaip mūsų šviesa; kas dar liudija šviesą? kas?

kasdieninės tamsos duok mums šiandien
ir neleisk mums matyti mūsų kaltes
kaip ir mes nebeleidžiame savo kaltininkams
ir gundyk, gundyk mus, viešpatie:

evangelija pagal nieką; nepalijaujamais
sąmonės blyksniais,
pykčio žaibais, Adomu Mickevičium,
kančios butaforija, sūriu malonumų vandeniui,

gundyk, gundyk mus, viešpatie,
kol paaiškės ką mes vadinam
amžinuoju gyvenimu

k l a u s i m a s

užsimerkęs matau jūrą
girdžiu: muzikinė parko dėžutė atidaryta
esu laimingas lyg atsitiktinumas
saulė – vitražais, vitražais, vitražais
pro medžių šakas, debesų šunys, mėlynas
dangaus smėlis, į visas mano knygas
įrašyta: „ruduo“

mokytoja, padariau visus namų darbus:
apgyvendinau save daiktais (iš meilės
jiems kartais net negalėjau kvėpuoti),
žmonėmis, metų laikais; matematiškai
tiksliai įrodžiau, kad vasara – per trumpa;
sudariau kūnų geografijos atlasą, išmokau
jausmų chemines reakcijas ir nežinomybės sunkio jėgą;

pasirūpinau baimės doriniu ugdymu...

mokytoja, ko dar trūksta, kad kito žmogaus veide
pamatyčiau amžinybę?

I t e , M i s s a e s t !

beržas pavirtęs bažnyčia atrodo groteskiškai
pievoje sėdi žmogus (jis netyčia atėjo čia)
„kas taip sumušė dangų, kad mėlynas?“
klausi ir nors nesi reikalingas atsakymo
esi reikalingas

skruzdės ropoja ratu
tavo mintys kaip skruzdėlės
pakelia kelis syk už save didesnes
atplaišas amžinybės, tempiasi

tempiasi ten, kur pažeme debesys
taip žemai, taip arti, kad užima kvapą
kvėpavimas, vasara
liūdniausias metų laikas

amžinybė mažo berniuko balsu skelbia:
„Matas Lukas Morkus ir Jonas
dienos partiją baigė lygiosiomis“

naktį ateina naktis

sėdintis pievoje stebi jos kojas,
aistringą figūrą, įstringančią peizaže, juodas akis
„natiurmortas – neabejotinai, vieniša“

ir tik meilė jam atveria lūpas
kad drąsiai ištartų:

esu čia gailėtis
esu čia ilgėtis

k r i k š t a s

išėjimo knygoj nėra parašyta kada išėjau
kad ikonose upės piešiamos buvo
raudonesnės už jūrą jos skyrėsi leisdamos tau
atsispirti nuogam saulės kūnui

„gęsta viskas“ girdėjai kalbant medžius
„viskas gęsta“ girdėjai paukščius jiems atsakant
vienas kito nekrikštijom savo vardus
mes užmiršom užmiršom užmiršome kam tai

šis peizažas – iš jo išbrauktas lietus
šitas kelias – išplėštas iš šventraščio lapas

i š t r a u k a

netiesiu rankos neliesiu žaizdos
durims iš baimės esant atrakintoms
kas kambario vidury atsistos
cituodamas supaprastintą septuagintą:

„tu įtikėjai, nes skaitei,
palaiminti, kurie tiki neskaite“

e g z o d a s

debesies evangelija skelbia
kad leidžiasi saulė lyg kristų
vakaro langas dažniausiai
primena kartais jis klysta

tiksliai o medžiai neramūs
sėdi į debesį žiūri
lyg praeities anagramos
lytų bet žemės neturi

n e d r a s ū s

nerami nerami dirbtinė šviesa
ir dvi moterys valtys dvi
pririštos lango pakrantėje
nakčiai gėstant jos kalbasi gestų kalba
jos uždegti bando mane ir bandymas tęsiasi

tris paras mano tėtis buvo numiręs tačiau
prisikėlęs į dangų įžengti nedrįso
jis neištarė netgi „paliesk mano žaizdą, sūnau
įsitikink, kad miręs esu ar kad gyvas“

n o r s

„mirties ir gimimo datos nesiskiria“
tève, sapnuoju tave prieš užmigdamas
bandau susiorientuoti – pasukti galvą į rytus
tamsoje bandau ieškoti tavęs, knygos
maldą kartoju nemokėdamas
tavo ženklus randu – keletą žodžių, akimirkų,
keletą žmonių išmokusių tavęs tamsoje
nors mirties ir gyvenimo datos nesiskiria

- - -

kaip Poncijus Pilotas aš nusiploviau
rankas po šaltu vandeniu
šis vakaras buvo mano tvirtovė
o žydai – visi kas aplink, deja, sendamas
nesijaučiau saugus, nesijaučiau teisus,
nesijaučiau savo likimo valdovas;
tiesa, mačiau medžius, mačiau paukščius,
skaičiau tekstus, su šia tamsa
ir tuštuma kovojančius

ir jie vis klausė: Kas yra tiesa?
KAS yra tiesa? Kas yra TIESA? Kas YRA tiesa?
„Tikrovė – karti kaip angelo duota knyga“.

virtualus

po pirmos žiemos ateina antroji
Lietuvoj Odisėjas sušaltų ir mirtų
aš bijau atsimerkt, tad galvoju
kad geriau tamsa, negu flirtas

su žiema, ji ką tik grįžo iš šiaurės
ji man tvirtino: pats oriausias yra oras
o pačios tauriausios – taurės
o vėliau nutilo ir klausėsi kolei

aš nusimečiau baimės apsiaustą
ir naktis man per petį suplojo
„kodėl tu toks kvailas ir jaunas, ko jaudinies?“ – klausė
„bijau, nors ir balta aplink, gyvenu ne toj tikrovėj“

Ž i v

1.

jis rašė tekstus apie meilę, dažniausiai
jai neužtekdavo laiko juos ištaisyti
taigi jis tardavo: meilė, ta mano meilė –
vien gramatinės klaidos

po to jis sudarinėjo žodyną
tame jo žodyne, tik pamanykit, tame kvailame jo
žodyne
nebuvo nė vieno lietuviško žodžio
vien trumpiniai, praeities akronimai

2.

jis nerašė eilėraščių – mėgo keliauti
„ant kiekvieno tavojo piršto randu po žemyną“
kartojo
kol išmoko „žemyn“ ir „aukštyn“ lyg
daugybės lentelę
užsikalti ant durų, langų (seniai negyveno)
jis nerašė eilėraščių, taigi ne menas jo
paslaptys buvo
o paslaptys buvo, naktimis jas paslėpdavo,
uždegdavo lempas, žvakes
(kokie drąsūs daiktai kankiniai, tik
kurį išpažįsta jie dievą ar dievą iš viso)
apsimesdavo skaitantis, mąstantis raštą, kai
karnizų šešėliai

lyg galvos ištardavo „nematau vadinasi miegas“
ir pabUSDavo, rytas norėdavo trauktis, taigi tekdavo
imtis derybų
ir sakyti „antra paslaptis – neįstengiu prisipažinti,
kad mano
mano paslaptys visos panašios į tavo“

c i n i k a s

tamsos nuodai
tave jau veikia
karšta vasaros geležis
uždegina žaizdą

užgrūdintas pojūčių plienas

štai taip parsisamdai kariu
prieš daugel metų išmirusios
Aleksandro armijos –
grobis tave vilioja,
garbė, moterys, auksas

ir nejveikiami tavo vienatvės šarvai
(atrodo)

ir dviašmenis išminties kalavijas –
ne tau

H æ c n o x

Tamsos lašai ant medžių.
Nors nelyja. Tai leidžiasi naktis
iš savo aukšto, paslaptingo sosto.
Girdi, kaip ošia? Ne jūra tai –
naktis, pakeitus vandenį į savo kūną.
Senų laivų šešėliai uoste keliasi ir griūva,
apkvaite nuo kaitros. Tai ne kaitra.
Tai vasaros naktis – tiršta, išalkus, bet kantri,
nes žino, kad negalim nepaklusti.
Ji stebi tarsi liūtė vieniša mėnulio tylą,
tavo skruostus ir žodžius, kurių neištariam.
Haec nox. Šita naktis –
pavargus nuo savęs ir iš savęs išaugus –
ir mus lyg juodas gintaras išsaugos.

- - -

Nuotraukose jūs dailios tarytum Antikinės statulos:
nevaržantys drabužiai, tobulai praviros lūpos
ir visos linijos skatina geisti jūsų,
amžinai jaunos Veneros, nešiojančios paslaptį,
didesnę už bet kokį patirtą iki šiol malonumą.

Ir joks vyras, kad ir kaip šventai jus begarbintų,
to nesupranta, nes nežino –
jūs esate dangaus kūnai.

- - -

Man patinka šviesa, kuri krinta,
Bet dar labiau ta, kuri kyla,
Kuri persmelkia kiaurai kaulus ir odą
Lyg būtum skaidrus veidrodžio stiklas,
Ar virpantis vasaros oras,
Ar naktis besibaigianti,
Horizontas, sutalpinantis viską savy:
Kelio linijas, mišką, laukus,
mūsų liepsnojančius delnus,
akis švytinčias,
kurios šiąnakt ieško dangaus.

2

a n t r a s s k y r i u s

ar gali išvaduoti mane nuo mano išvadų laisvės
šiąnakt dievas nešioja pasenusius kiniškus laikrodžius
jie sustoję lyg imperatoriaus armija
pasiruošusi trauktis per ryžių laukus
į Paryžių kur mano vaizduotė dirba puse etato
taigi pusė etato lieka mano namams
į kuriuos šiąnakt dievas atnešė
pasenusį kinišką laikrodį
ir padėjo prie durų
kartoju, padėjo prie durų
lyg pakartoto įstatymo knygoj

sąskaitos

atminties piniginėje
geležinės jausmo monetos
smulkūs vilties pinigėliai
sąskaitos, bilietas
kieno bilietas, niekur
nerandu nei vardo
nei adreso
tų, kas jį išdavė
(išdavikai turi įprotį – slėptis)

slapčia nuo savęs
čia nešiojuosi Raktą
į dabarties kambarius
kur šarvuotam kalbos seife
guli stambios tylos kupiūros
padengtos amžinybės auksu

tokiom neatsiskaitysi
su išdavikais

bet auk su, auk su
savo išminties atmintim

i š a u k s o

tas susiaurėjimas žemyno, į kurį keliavome laivais,
kuris nebuvo tolimas ir artimas nebuvo, bet gražus,
nes svetimas gražus, nes moteris ten laukė vyrų,

kurie negrįžo iš kovos su svetimšaliais jūroje,
dalis paskendo, o antra dalis – paliko įkaitais
įkaitus saulė, ta įkaitus svetimųjų žemių saulė

ji – moteris ir mus kamavo, susiaurėjimas žemyno
tas susiaurėjimas žemyno buvo visas mūsų auksas

- - -

saulē švietē už kampo
namas buvo dviaukštis
jo palėpėje rausėsi pelės
ir žaidė šeimyną

mes stebėjome vasarą
rapsuose – miškas ir paukštis
ir paukštis
lyg nejudėdamas skrido

mes stebėjome vasarą
o mūsų jau laukė
mūsų jau laukė
klasikinis rudens paradoksas

- - -

įsimylėjęs geriau suprantu antikinę literatūrą:
Didonė rašo laišką Enėjui;
skaičiuodami kiek šviesmečių mudu skiria
vienas po kito prarieda
mėlyni liūdesio vagonai,
pavasaris – ilgesio kaligrafijos mokytojas;
kuo jam atmokėsime, Enėjau?

„dar negreit šiltasis vasaros karas“
pranašauji iš skrendančių paukščių – vienišas aras
„ar matai debesis, jie kaujas“
liejas pilkas jų kraujas
lietaus voratinklis pakimba virš Kauno
vienišas oras

ir mudu, du neveikiantys saulės laikrodžiai

n e

mudviejų akys kaip žvakės
jas uždega vakaras
pats maloniausias įsakymas
„kelkis ir neik“
ir nepaprastą nerimą
keičiantis paprastas „taip“

lyg išganymas

mus ar ne mus
jis pakeis jis iškeis
į išgalvotus jausmus
į jausmus nesuderintus
kaip lietus mėlynus
kaip gyvenimas

n a k t i e s p o s ū k i s

„mano saulė šviečia tik naktį“

ilgos ilgesio raidės ilgėja

(vienatvės blakstienos)

paryškintos vakaro tušo

tu šoki

iki nakties

keičiasi veidas

ir ištari

„visi jungtukai šiąnakt mus skiria“

įrodymas kad netapatūs

mūsų minčių sodai

iš kurių nė vienas

negalime būt išvartytas

prie kurių nestovi kerubai

o liepsnojančios aistros kalavijai

žada ne apsaugą, veikiau nuolatinį pavojų

tam pritaria abejingas

dėmėtas nuodėmės veidas

(per du tūkstančius metų

ji neišmoko pasidaryti

plastinės operacijos)

šildomės,
sprangi kiekvieno judesio plastika
lyg būtų iš plastiko kūnai

„ir iš“ tari
„mano saulės lieka tik posakis
šiandakt“

a t s a k y m a s

perkalbék naktj, kad ji nesitrauktų
sudužus vilties termometrui
liūdesio gyvsidabris tavo kairiojo
pilkšvi paslapties rutuliukai „nežinau“
ar tobulas tavo atsakymas:

„vietoj achilo kulno turiu
achilo akis“

- - -

lietaus vėrinys
tau ant kaklo

pigi pavasario
bižuterija

kad šiandakt
neliktum nuoga

- - -

kodėl tokios didelės
nakties akys?

kad tave
geriau matyčiau

- - -

pievos aikštēj
arkikatedra
tavo kūno
(...)

d r a m a

tolyn ejome
saulė sunki krito
po kojomis
dekoracijos žalsvos

e v a n g e l i j a

padauginai dienas kaip duoną
kaip žuvį liūdesį padauginai

- - -

nežinomi
vandens
keliai

- - -

miesto gatvė prisimena
upės tekėjimą:

medžiai lyg vaikai palinkę
atsigerti vandens

- - -

išpešioji blogas mintis
nelyginant antakius
ir iš karto daraisi gražesnė

ir atrodo, kad nepasensi
ir atrodo, kad nesi
tik emigrantė
iš anapus

- - -

mes išplauktume
jeigu žinotume kryptį
tavo rankose irklai
mano rankose pyktis
lyg nuodinga gyvatė
savim apsimetus
horizonto linija juosta
anapus

ak anapus kalbėk man
irklus paleidus
ak anapus anapus
argi turėsime veidus
mano rankose nuovargis šviesai
ir tiltas
ak anapus anapus galėsime krypties
nesivilti

(taip)

raudonplaukė

kai dar nevaikštėm pamirštais
Bermudų meilės trikampiais
ir vienatvės matematika – tebuvo graži metafora
tu man patikai

kas vakarą įsivaizduodavau tave
kaip Luvrą – pilną įdomiausių eksponatų
kuriuos lankydavau dykai

dabar, matau kaip tavo akys žvilga,
kaip jausmo lynu slenka minutės
tarsi jaunos akrobatės

„o tavo lūpos,
tavo lūpos, raudonplauke, vilkas“

a u k a

rugiai pajus dar
kas yra rugpjūtis
su pjautuvu mėnulio
su vėsa
tu ateini
švytėdama visa
ir aš drebu tarytum senas liūtas
užuodęs auką
namuose
tyla lyg baldai apdulkėję
sena ir išdidi kaip Odisėja
tave ji pasitinka
klausia, kur buvai išėjus
kodėl grįžai

tyla

apakusi nakties šviesa
lyg senas šuo prie tavo kojų gulas
ir žiba ašmenys mėnulio
nes liūtas, liūtas šiąnakt
taps auka

v a r d a s

baime pavadinsiu tylą, kuria tu buvai,
naktimi – šitą balsą, nebūtim – tavo veidą,
ir kai žaibas kalbės mums apie šviesą vienatvės,
lietumi pavadinsiu mudviem likusį laiką

lietumi tave pavadinsiu ir gausiu
į tave lietaus teises, ir turėsiu
tavo švelnumą – namus, kuriuose negyventa

- - -

„ar žmogus turi išeiti už durų,
kad jį prisimintum“ – galvojau
išėjęs už durų

nors slapčiausi
vasaros saulės kulkosvaidis
išguldė šešėlius
ir saugojo tvilkančią tylą

jį lyg dilgėlė

išsiskyrimas irgi

E d e n a s

Sodas yra. Jo nereikia įželdinti.
Metų laikai čia greiti. Tarsi paukščiai.
Jų daug. Keturi. Ant šakų tyliai gieda,
Naktį vaikšto paukščių taku. Matuoja aukštį
Ir kalbasi apie gėdą. Akli tarsi laimė.

Išgąsdinti meilės, vyras ir moteris
slepiasi vienas nuo kito. Ji bijo, kad jis
nesupras. Jis – bijo, bijo prarast ją.
Jiedu bijo būti, bijo išsikelti iš buto,
Kur tiek kartų vaidino Adomą ir levą, Romeo-Džiuljetą.

Jų minčių debesys pilki lyg ketus.
Jų širdys – trapios grafito širdelės,
Sunkios kaip meteoritai,
Karštos kaip vasaros marškos,
Jų žodžiai – neprinokusios figos.

Jų sodas, jų sodas yra nuo jų nutolęs.

J a u s m ų l e d y n m e t i s

Tau išėjus daiktai į žiemos miegą panyra.
Tarytum apmiršta visa, kas gyva.

Ir mano pirštai, negrabūs, mėgina
įsikibti į tylą. Ateina vakaras.

Išaušta rytas. Tarytum aklas
krentu žemyn.

Krentu žemyn kaip angelas šviesos
Arba meteoritas. Krentu žemyn.

Krentu. Ateina vakaras.
Šviesa nutyla.

Jausmų ledynmetis.
Neandartaliečio rytas.

m e t a m o r f o z ė s

ką sakai, mano vaike – sakai
vėjas langą palieka atvertą
mes abu, mes jau nebeilgai
ateities ir tikėtis neverta
iš šitos aklinos padėties
ką sakai, mano vyre – sakai

Ž e m é l a p i s

Grįžę iš kelionių po Lietuvą
likome dviese ir susiliejo
mūsų artume visi matyti vaizdai ir miestai,
pamiršę griežtą žemėlapių tvarką:

Mano Klaipėdos uostas šalia tavo Neries ir
Nemuno juostų
Mano Panevėžio gatvės tavo Marijampolėje
Tavo ežerai prie Molėtų šalia mano Šiaulių
universiteto
Tavo Laisvės alėja ir mano Katedros aikštė
Ir mūsų žodžiai tapo paprasti, nebylūs ir aiškūs
Ir naktis paslėpė mano vasarą, kuri apkabino
tavo žiemą

O po to, mudu stebėjome, negalėdami patikėti,
Kaip veriasi Aušros vartai virš Kuršių Nerijos,
Ir šiame šviesos žemėlapyje, kuris buvo permatomas
ir beribis,
Susiliejo ir mūsų padalinti kūnai, trokštantys
tobulos vienybės.

į pietus

apie mėnesį sekėme debesį
jis nuklydo į šiaurę mus nusivesdamas
nekalbėjom, ne ne ne ne – juk

apie mėnesį sekėme debesį dviese
jis nuklydo į šiaurę toli
taip toli, kad dabar jau prasideda pietūs

Š a c h m a t a i

--

Tuščias butas. Tik baimė,
Baimė meta šešėlį.

--

Rugpjūtis apsimeta žiemos mėnesiu.

--

Lietus pasako daugiau
Nei iš pirmo žvilgsnio atrodo.

--

Mūsų – šį žodį išmetu
Lyg sudrėkusį paraką.

--

Saulė, vėjas, išblukus diena.
Naktys tarytum ašakos.

--

Teliko fragmentai – laiškai,
Nuotraukos, pasas.

--

Gėriau, gėriau tavo žodžius,
Kol laiškas pavirto į taurę.

--

Vienatvės žvėrį savimi maitinau,
Kol pats sužvėrėjau ---

--

Pažinimo medis neišgalvotas.
Jo vaisiai – kartūs.

--

Žiema. Kabantys sniego sodai.
Laikinas, beprasmiškas grožis.

--

Kai tavęs čia nėra, atrodo,
Lyg manęs irgi nebūtų.

--

Amžina tik melancholija,
Kuri ryja savo vaikus.

--

Meilė sujungia raides į žodžius,
Be tavęs liko tik skiemenys.

--

Kaip buvau, taip esu – sužalotas
Nežinau tik, ar mirtinai.

--

Lyg stiklinis kareivėlis
Ant stalo krašto ---

--

Sekundės, valandos, dienos, mėnesiai, metai –
Pilkasis nevilties sąrašas.

--

Partija baigiasi. Visi deriniai išbandyti.
Dabar tik karaliaus ėjimai parodys,
matas ar lygiosios.

3

a l b u m a s

jei trečią dieną prisikelsim po mirties
ir eisime į dangų,
nebus svarbu nei kuo mes apsirengę,
nei tamsios patirtys, nei kalbos, nes saulė švies
ir nebebus nakties, ir ašaras nurinks
nuo skruostų rankos
nebus svarbu, ar groji gitara, ar kanklėm
ir kiek turi draugų, kiek parašei laiškų,
užtenka vieno, – kantriai
nebus svarbu, nei kiek išmokai žodžių ir vardų,
mes amžini naujokai sielos reikalų (lyg žuvys,
netikėtai išmestos ant kranto; ramybė –
mums vanduo)

tad ir dabar skubėk nurišti juodą kaspinę
nuo savo rankų, nes juo supančiotas
nepadarysi nuotraukų,
kurios įamžina ir sugrąžina tavo žvilgsnį tau

pasaulio pradžia

miško jaunuolyne
jauties lyg jaunas dievas

ką tik sutvėręs pasaulį
ilsiesi

nėra dar nė vieno
žmogaus, nei tautų
nei valstybių

tik saulė, žolė ir gyvybė
tik saulė, žolė ir gyvybė
belaukianti, kol ją priglausi

- - -

išlankstyk man iš vėjo žuvėdrą
tą, kuri klykdama ženklą duoda
kokį ženklą
nepaprastą ženklą
apie lengvą kaip vakaras ranką
kuri tąkart išlankstė mane

n e b a i g t a s

tiems, kurie juokiasi, tapus juokdariais
Dievas įkūrė paveikslų galeriją
vakarais
mes einame jos apžiūrėti

joje ir mudu apžiūri, nutapo
abažūrinius ar neįžiūrėjimus jau

iki paskutinės ribos, paskutinės žuvies
nei ant smėlio, nei ant vandens nupaišytos
šitos, šitos ar šitos
beprasmybė skausminga įsminga

renkantis, ką nukabinti,
į vandenį kimba beprasmis saulėlydis
smėlis, prakaito tvaikas, jūros kelio ženklai
tvanki debesų karuselė

„baigta jau, baik tą paveikslą: ilsėkis“

O d ě Š v . K r i s t o f o r u i

Šiandien niekas – beveik – neberašo odžių,
Nes per storos mūsų odos liaupsėms
Ir džiaugsmui, kurį kadaise išreikšdavo dainiai.
O aš nusizengsiu, pažeisdamas šią taisyklę,
Žinau, užsitrauksiu nešlovę, bet kam rūpi
Ši dėmė laikina, kam rūpi šis niūrus laikas,
Kai prieš akis šviesa amžinybės:

Vilniau, mieste puikusias, tarsi iš vario žalio nulietas,
Niekas – beveik – į tave nebesikreipia, niekas,
Nes tavo didybė palaidota, po stiklo griuvėsiais,
Kuriuose neramiai ilsisi didžiosios giminės,
Kadaise gyvenusios tavo šlovingam pavėsy.
Mūrai, šarvai kariūno, *Regina Pacis*, dvarų bibliotekos –
Nieko neliko, nieko, tik švari, kasmet besikartojanti
Sniego ir lietaus evangelija, kuri klausia tarytum:
Kam mes meldžiamės ir kokias aukas kas dieną
aukojam, Vilniau?

Netiesa, kad į tą pačią upę du sykius neįbrisi –
Šv. Kristoforas srovėje, saulėkaitoj švytinčioj,
Stovi ir tave, Vilniau, laiko lyg kūdikį,
Kurio rankose visa visata – palaidota, prisikėlusi, budinti.

- - -

apsimetu paveikslu
kurį reikia stebėti iš nugaros

many nutapyta
raudona apokalipsė

rėmai taip seniai neatnaujinti
kad auksas vertę prarado

tad neturiu teisės
ištart kitų žodžių

užbaigsiančių
piligriminę sapno kelionę

„tu, kurs nespėjai suprasti savo žiemos
grožis yra kelias, kuriuo turi eiti“

- - -

žiemą aiškiau pamatai savo nueitą kelią,
snaigės – balti pėdsekiai; o jeigu mergelė
nebūtų pagimdžiusi kūdikio? kartais galvoju,
daugiau nei du tūkstančiai Kalėdų išnyktų iš pasaulio
istorijos,
iš mano istorijos visos bažnyčios tiesiog išgaruotų
ir mano vardas būtų ne Tomas,
mano vardas man būtų neduotas,
na ir kaip tada? kaip dabar? nesvarbu?
svarbu, kad žiema, nesvarbu kaip jam atrodo,
nes Jis pasirinko vietovę ir tautą
paženklintą Jobo žyme; kartais galvoju,
ką šiandien ištartų Marija; nežinojimas,
kodėl tokia gyva abejonė, kartais matau ją,
prieš alfei tampant omega, prieš Jonui užrašant prologą,
jiems tiesiog pasirodė, kad Viešpaties angelas jiems
pasirodė,
ar jiems? pasirodyk, įrodyk; parodyk, ar jie labai
išsigando?
o mes? o aš? ar turėčiau bijoti? juk Dievo baimė išbando?
bandau suieškoti, kaip tąsyk jiems visa atrodė:
juoda, nespalsvota naktis, danguje – mėnulio tvirtovė;
žvaigždžių apgultis (nemėgstu jų įvairovės,
užtektų vienos); švento Juozapo kojos dulkėtos;
ką tuo metu galvojo Elžbieta? kiek metų
turėjo Judas Iskarijotas? valandų kiek?
kurią provinciją Romos valdė, su kuo tą naktį miegojo

Pilotas? ką jautė kūdikis Jonas? ar Juozapui buvo šalta?
Marija, ar tai judu matėt – tvartelio tamsoj švytinčius
angelų veidus (turbūt jie vilkėjo auksinius šarvus)?

kelintą valandą pirmos Kalėdos įvyko?

saulėtekis degina klausimo smilkalus,
šalčio mira apdovanoja, žodžių auksu
ar ant Jūsų trijų jau ilsėjos purpurinis
apsiaustas Gyvojo Žodžio?
ramybės trimitas... tik ten;

o čia pasilieka šie trys slėpiniai:
Nekaltoji, Įsikūnijęs tobulas mūsų teisėjas,

ir giliausias iš jų, pats giliausias, baltesni net už sniegą
Tavo kalėdiniai žodžiai: „tegu būna tau kaip tu pamatei“

atpirkėjo kilmė buvo aiški
buvo vakaras gatvės ir aikštė
jos centre trys figūros trys elniai
atpirkėjo kilmė buvo švelniai

atnešta ant jų nugaros dėmės
buvo švarios prisiekčiau paėmęs
šitą vakarą --

aikštė trys amžiai prieš Kristų
(jei neklustu)

atpirkējo kilmē buvo aiški
(neklystu)

- - -

beveik niekas esame
ir mūsų kūnai, kupini gyvybės –
beveik niekas

tik šviesa ir dulkės,
šviesa ir dulkės,
šviesos ištroškusios dulkės

- - -

Iš kvapo

Iš saulės už pravertų durų

Iš šypsenų, ir rankovių trumpų

Iš muzikos, kuri nebenutyla

Iš paukščių ir debesų skrydžio

Iš judesio, iš žiedų, kurie švyti –

Šis pavasaris, kurio pats sau pavydžiu

i š r i n k t i e j i

dabar pavasaris, o širdis
turi savo metų laikus
joje ir dangus – mėlynas, grynas arba
nuobodus kaip kartojamas filmas

niekada nežinai, ką joje pamatysi,
koks dabar širdies metų laikas,
nes tavo akys užmerktos lyg vaiko
sapnuojančio žydintį parką
ir dužusį marmuro skydą

laukinis laukimas
tikras lyg tigras

ko tu lauki?
ko lauki?

kol atsivers širdies durys,
kol atsivers visų mano širdžių durys
ir pro jas įžengs trys karaliai,
nešdami ramybės mirą,
kantrybės smilkalus ir meilės auksą,
amžini ir laimingi lyg nuotraukoj,
dėvintys aukštais kaustytais batais

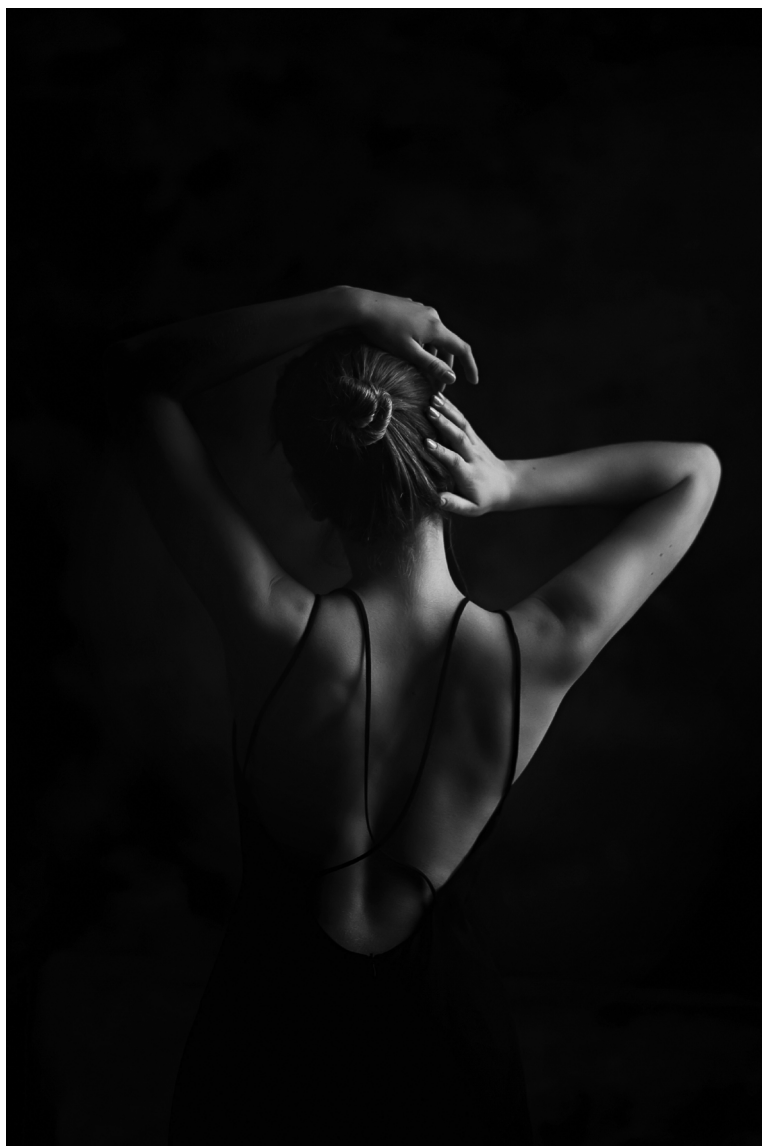
dabar pavasaris – tyras laukimas
ir šviesa nematoma; jiedu lyg tėvas ir motina
augina širdies durų raktą – paslaptį,
gilesnę už Raudonosios jūros vandenį

trys karaliai

prakaitas, saulė ir smėlis,
šilkiniai drabužiai; ir kurgi,
kurgi jūs einat? tarnai
nerimauja, kuždas meilužės;
beveik neapčiuopdamas jūsų
galvojimas: „Kaip jis atrodys?
Kokios jo akys? O kūnas,
Ar turi žymių ypatingų?“.

tingūs jūsų sūnūs, nuvargusios akys

ir atstumas
lygus atsakymui

- - -

Mt 14, 1–12

Nes aš ir tu, Erodai,
esame lyg broliai.

Nes aš ir tu, mėgstame gražias moteris,
kurios mums nepriklauso.

Nes aš ir tu, Erodai, klausomės,
bet neklausome.

Nes aš ir tu, esame valdovai,
kuriuos begėdiškai valdo,

baimė, mielas Erodai, –
vienintelė mūsų valdovė.

t ė v a s

į mane lyg prie starto linijos
renkas prabėgusios dienos ir naktys
jos lyg nartūs žirgai
prakaituoti jų kūnai ir raumenys žvilga
taip norėtum juos glostyt
bet dar mažas esi, dar bijai
ir matai – tėvas pančioja žirgą
jį suriša, įsitempę jo raumens
rimtas jo veidas, tėvas ima
didžiulę įkaitusią geležį
jo aky, juodoje
išgaubtoį tarsi stiklas žirgo aky
atsispindi grėsmės pilnas peizažas
tėvas ima raudonai įkaitintą įdagą
(apie ką jis galvoja dabar
ar nujaučia būsimą skausmą?)
artėja prie žirgo
tyliai šnara žolė tėvui einant
ir merkiasi akys mano, nes jau žinau
mano dienos išbalusios, naktys pajuodusios
taip pat pažymėtos šiais įdagais
bučiniiais ir glamonėm
kurių niekada neištrinsiu
(aš bijau amžinybės
bijau, kad nemirs tai
kuo gerai nesuprasdamas deginau
savo ir svetimus kūnus)

atsimerkiu lêtai
têvas šypsosi, žiūri į dangų
lêtai tuo dangum plaukia debesys ramūs
têvas taria lêtai:

„sūnau, nebijok,
šitaip arklius jų šeimininkai paženkliną“

p i l n a t i s

vakare prasideda karščio atoslūgis
ir šviesa pamažu išleidžia atostogų
visas iki vienos spalvas

mudu vaikštom miško pakrante
tu glostai man veidą, žiūri į rankas
jos – maži švyturiai

tavo veidas sutemus irgi nušvinta
prieš tai – gulėjom žolėj, tylą surakinti
ir atrodė, kad šis labirintas neturi prasmės

„Kleopatra“ – tariau, atsakai man: „Antonijau mielas“
„šitiek metų esu lyg pūvantis medis, lyg
nepagarbintas dievas
pavydžiu tavęs netgi sau, Kleopatra“

paukštis praskrenda mums virš galvų
gražus, beveik mėlynas
naktis primena žiemą

tu tari man: „tylėk“
laužui gęstant už širdį greičiau
šešėliai atvės, lyg delnai prisiglaus jie

palies, ištirpdys laukime pilnaties
tavo veidą, kūną ir vienumą
o diena – atsiskirs nuo nakties

- - -

lėtai, taip lėtai
teka upė lyg laikas,
teka vasara, debesys, teka saulė
ir leidžias lėtai, teka vakaras, valandos teka
ir teka naktis, tamsiu švytėjimu užliedama sodus,
miškus, mūsų delnus,
aitriu savo kvėpėjimu, kuriame teka ir leidžiasi
mūsų šypsenos, akys, veidai –
vasara persmelkia mūsų kūnus lėtai, perkeičia mus
savo tekėjimu ---

- - -

Mano mieganti Troja,
greitai neliks šios ramybės,
švelniai gaubiančios
tamsoje susiglaudusius kūnus,
ir nakties tylų alsavimą saugančios

jūsų gatvės liepsnos ir klyks
kruvinų rankų čiaupamos burnos
ir slėpsis, kas gali, nors neliks
nė vienos saugios vietos tavo pasauly

ir gražiausia iš moterų
turės palikti šiuos rūmus,
kuriuose dar sapnuoja,
šypsosi, ryto nebesulauksianti

ir tu, aklas raštininke,
tu, lemties vadovėlio autoriau,
sklaidantis svetimų gyvenimų puslapius,
tu žiūrėsi į liepsnas, laižančias miestą,
kurių šviesoje praregėsi:

ir neliks akmenų ant akmenų,
neliks ramiai miegančių kūnų alsavimo,
neliks nieko iš grožio tavojo,
iš manojų grožio

o kol kas, šypsokis,
mano mieganti Troja,
šypsokis, nes priešas už vartų

- - -

Pradžioje buvo vasara.
Ir ta vasara buvo šviesi.
Ir ta šviesa buvo dieviška.
Ir toje šviesoje mes išvydome
savo švytinčius veidus,
švytinčias šypsenas,
magišką akių švytėjimą,
kuriame atsispindėjo
tobuli mūsų trūkumai
ir netobulas mūsų tikėjimas –

*kad paliudytų šviesą
ir kad visi per ją įtikėtų.*

Tikslieji mokslai

Mokykloje mėgau matematiką.
Tiesa, braižydamas trikampus
Ir trapecijų plotus skaičiuodamas
Nė sykiu nesu pagalvojęs apie tiesą,
Kad ir mano gyvenimas
Tėra amžinybės brėžiniai.

Amžinybės, kurios plotas – neapskaičiuojamas.

I n c o g n i t o

*„Jis nebuvo nei patrauklus, nei gražus:
matėme mes jį, bet nepamėgome.“ Iz 53, 2*

Šventieji gyvena amžinai.

Ir Tave, Kazimiero Jogailaičio sūnau,

šiandien dar galime sutikti Vilniaus gatvėse.

Ne valdovų rūmų koridoriuos

ar mugės šurmuly,

nes valdovai keliauja *incognito*.

Tik nakčiai užrakinamų bažnyčių durys

atkartoja tavo kosulį lyg maldą

visų pasmerktųjų gyventi ant grindinio.

Ir šio miesto benamių veiduos atsispindi

tavo karališki bruožai, nes kiekvienas vargšas

yra iš dangaus karalystės, tylios ir paniekintos.

Bet šviesa, kuri smelkia kiaurai, pažįsta savo vaikus.

Ir ši šviesa mus akina šiandien Tave susitikti.

Ir ši šviesa mums neleidžia apakti.

- - -

net tie,
kurie tavęs nemato,
mato tavo kūrinius:

žiemos miškus,
rūke paskendusius ir baltus,
pro pilką debesų uždangą
prasimušančią šviesą

kad ir tie, kurie nemato,
matytų

- - -

Tomo Norkaičio dovanotas eilėraštis

tomografija jau padaryta –
sveikas,
sveikas atvykęs!

Turiny s

tomografija --- 5

1

nesakyti --- 8

aritmija --- 9

kad ateis manęs... --- 10

saldi esi, mirtie... --- 11

viduramžiais ligas gydydavo dėlėmis... --- 12

echo --- 13

klausimas --- 14

Ite, Missa est! --- 15

krikštas --- 16

ištrauka --- 17

egzodas --- 18

nedrąsūs --- 19

nors --- 20

kaip Poncijus Pilotas aš nusiploviau... --- 21

virtualus --- 22

živ --- 23

cinikas --- 25

Hæc nox --- 26

Nuotraukose jūs dailios tarytum Antikinės statulos... --- 27

Man patinka šviesa, kuri krinta... --- 28

2

antras skyrius ---	31
sąskaitos ---	32
iš aukso ---	33
saulė švietė už kampo... ---	34
įsimylėjęs geriau suprantu ---	35
ne... ---	36
nakties posūkis ---	37
atsakymas ---	39
lietaus vėrinys... ---	40
kodėl tokios didelės... ---	41
pievos aikštėj... ---	42
drama ---	43
evangelija ---	44
nežinomi... ---	45
miesto gatvė prisimena... ---	46
išpešioji blogas mintis... ---	47
mes išplauktume... ---	49
raudonplaukė ---	50
auka ---	51
vardas ---	52
„ar žmogus turi išeiti už durų“... ---	53
Edenas ---	54
Jausmų ledynmetis ---	55
metamorfozės ---	56
Žemėlapis ---	57
į pietus ---	58
Šachmatai ---	59

3

albumas ---	63
pasaulio pradžia ---	64
išlankstyk man iš vėjo žuvėdrą... ---	65
nebaigtas ---	66
Odė Šv. Kristoforui ---	67
apsimetu paveikslu... ---	68
žiemą aiškiau pamatai savo nueitą kelią... ---	69
atpirkėjo kilmė buvo aiški... ---	71
beveik niekas esame... ---	72
Iš kvapo... ---	73
išrinktieji ---	74
trys karaliai ---	75
Nes aš ir tu, Erodai... ---	77
tėvas ---	78
pilnatis ---	80
lėtai, taip lėtai... ---	81
Mano mieganti Troja... ---	82
Pradžioje buvo vasara... ---	83
Tikslieji mokslai ---	84
Incognito ---	85
net tie... ---	86
tomografija jau padaryta... ---	87

Tomas Taškauskas
ILGESIO TOMOGRAFIJA

Dizainerė – Birutė Vilutienė